

Životní příběh Alice Grusové, rozené Knappové

Alice Grusová se narodila 25. května 1941 v Praze v židovské rodině Alexandra Knappa a Marty, rozené Grünwaldové. Z prvního manželství svého otce měla bratra Reného. Byl téměř o čtrnáct let starší a paní Grusová si na něj již nepamatuje. Narodila se v těžké době pronásledování a genocidy Židů. Jak říká paní Alice, její rodiče si pro přivedení dítěte na svět, nemohli vybrat horší dobu. *Narodila jsem se v květnu 1941, kdy už život Židů v protektorátu byl velmi omezený.*

V červnu 1942 se rodiče pokusili ze země utéci. Během cesty vlakem proběhla razie a kontrola dokladů cestujících na pardubickém nádraží. Rodiče neměli povolení k opuštění města a tušili, že budou zatčeni. Maminka reagovala rychle a nechala malou Alici v parku před nádražím. Zachránila ji tak život. *Moje maminka byla tak duchapřítomná, že mě stačila odložit na lavičku v parku. Díky matce žiju a jsem rodičům vděčná za život.*

Oba rodiče byli zatčeni a odvezeni do Malé pevnosti v Terezíně, odkud byli oba transportováni do vyhlazovacího tábora Auschwitz II, kde v září 1942 umírá nejdříve maminka a na začátku roku 1943 i otec. Jednu z mála památek na maminku, kromě několika rodinných fotografií, jsou dva korespondenční lístky z Malé pevnosti, které maminka Marta adresovala své příbuzné do Prahy. Mimo jiné ji v nich prosí o Alicinu fotografii a zprávy o ní a také o to, aby obstarala holčičce zimní oblečení.

Malá Alice je mezitím umístěna do sirotčince a v prosinci roku 1942 odvezena do židovského ghetta v Terezíně. Zde je umístěna do skupiny dětí, nad kterými měl patronát švýcarský Mezinárodní červený kříž. Má tak obrovské štěstí. S těmito dětmi je lépe zacházeno a mají i lepší stravu. *Mě si už cestou do Terezína vyhlédla jistá paní Jägerová, která se o mě celou dobu starala. Pečovala o mě i v ghettu. Ze samotného Terezína, kde jako malá prožila téměř dva a půl roku, má jen dvě vzpomínky: Vybavuji si dvě situace: sedím ve vysoké dětské židličce a někdo mě krmí. Druhá vzpomínka je patrně ze sklepení. Byla jsem nemocná, dostala jsem tyfus a někdo mě píchal do ručičky a varoval mě, že musím být úplně zticha. Kdyby mne zaslechli, byla bych jako nemocná ze skupiny odebrána a čekala by mne zřejmě smrt.* Od paní Jägerové se po válce dozvěděla, že ji v Terezíně chodil navštěvovat její nevlastní bratr René, který byl však později zavražděn v Osvětimi. Paní Grusová si na něj již nepamatuje.

Po osvobození roku 1945 se shledává se svou tetou Editou, maminčinou sestrou, která se stala vdovou. Ta si holčičku bere k sobě a odjela s ní do Lučence, kde nějaký čas bydlely. Zde si jí oblíbil ruský voják a chtěl ji adoptovat. S tím ale teta Edita nesouhlasila. *Editka mě vyhledala nejspíš přes Červený kříž. Odvezla mě z Prahy do Lučence, odkud pocházela. Zakrátko jsme se přestěhovali do Levic. Tam jsem se jednou Editce ztratila. Našla mě v dešti*

v parku nějaká paní. Doma mě pak vykoukala v teplé vaně, snad moje první koupel, s ní se mi spojuje vůně toaletního mýdla. Od Editky jsem pak dostala pohlavek, také první. V Levicích bydlela Alice s Editkou u paní, která se o holčičku starala, když byla teta v práci. Byla to Maďarka. Byla velice hodná. Mluvila se mnou maďarsky, jinak neuměla. Dodnes si v maďarštině pamatuji jednu větu: Prosím si chleba se sádlem. Nebyla jsem moc velký jedlík, ale chleba se sádlem jsem měla moc ráda..

Teta Edita se v roce 1947 rozhodla emigrovat do vznikajícího státu Izrael a nechtěla brát malou holčičku do nejistoty a nebezpečí. Šestiletou neteř Alici předala manželům Robertovi a Evě Klímovým k adopci. I oni byli Židé a válku přečkali v Anglii. Edita je velmi dobře znala a důvěřovala jim. *Nevlastní maminka Eva ovládala několik jazyků a pracovala pro redakci BBC a nevlastní otec bojoval u Tobrúku, ale o tom se už tehdy moc nesmělo mluvit.*

Klímovi Alici adoptují. S nevlastními rodiči se Alice přestěhovala do Prahy. *Bylo mi šest let, měla jsem začít chodit do školy, ale vůbec jsem neuměla česky. V Terezíně jsem mluvila spíš německy, s Editkou maďarsky, takže jsem se v šesti letech učila česky. Pro spolužáky jsem byla exot.*

Po dvou letech manželé Klímovi dosáhli plného osvojení a oficiálně Alici adoptovali. *Původně jsem je oslovovala křestními jmény, později jsem nevlastním rodičům začala říkat mami a tati.*

V roce 1956, kdy nastoupila na zdravotnickou školu, jí zemřela její nevlastní maminka a od roku 1956 žila pouze s otcem. V roce 1960 dostudovala a stala se dětskou zdravotní sestřičkou. Řadu let pak pracovala jako staniční sestra na dětském infekčním oddělení. Sama sirotek a plná bolesti vždy chtěla pomáhat jiným dětem a pomáhat jim.

Nevlastní otec se o dceru přestal zajímat, znovu se oženil a odešel do zahraničí. Teprve pak se zastavil jakýsi pomyslný kolotoč s postavami lidí, kteří se v jejím životě objevili, ke kterým přilnula a kteří pak zmizeli. V roce 1962 se Alice vdala a začala budovat vlastní rodinu. Společně s manželem vychovali tři syny. V současné době je v důchodu a žije se svým mužem na Praze 8.

Za tým ZŠ Na Slovance zpracovala Tereza Housková z 9. A